

GÖMÖRI GYÖRGY

VÁSÁRHELYI LÁTOGATÁS 1999-BEN

■ Úgy kezdődött az egész, hogy az anyanyelvi konferencia egy felvidéki útján összebarátkoztam Gálfalvi Gyurival, aki meghívott, tartsak egy irodalmi estet Marosvásárhelyen. Mivel 1999-ben sokadik kutatóutamon jártam Lengyelországban, megpróbáltam ezt összekötni egy vásárhelyi kirándulással. Már nem emlékszem, hogyan jutottam el Budapestre, alighanem a vonaton aludtam Boroszlóból jövet, mindenesetre március utolsó vasárnapján értem a Keletibe, azzal a szándékkal, hogy délben továbbmegyek egy közvetlen járatral Vásárhelyre.

Egy dolgot viszont teljesen elfelejtettem – a tavaszi óraátállítást. Mivel korán reggel érkeztem Budapestre, mit csináljak egész délelőtt? Fölhívtam idősebb unokahúgomat, Esztert, aki ekkor az Akácfa utcában lakott, ráér-e egy kicsit velem lógni a városban, mielőtt a Nyugatiban belevágnék a hosszú ideig tartó erdélyi vonatútba. Eszter ráért, elég kellemes volt az idő, így ráérvösen sétáltunk a Körúton, amikor fölnéztem egy villanyórára és rádöbbenem: nem igazítottam előre karórám, és máris lekéstem a vásárhelyi vonatot!

Szinte reflexszerűen fölhívtam erdélyi dolgokban jártas régi barátomat, Pomogáts Bélát: van-e aznap másik vonat Vásárhelyre? Béla mondta, hogy van, de egyelőre menjek föl hozzájuk ebédre, „majd a Klári összezsap valamit”, és megbeszéljük a továbbiakat. Elbúcsúztam Esztertől, siettem a Villányi útra Béláékhoz.

Béla megnyugtató: – Van másik vonat Vásárhelyre, csak kicsit kényelmetlen. Ugyanis át kell szállni Kocsárdnál. (A nevet már ismertem Dsida *Nagycsütörtök* című szép verséből.) Onnan megy egy vonat, amelyik hajnalban ér Vásárhelyre. Béla gyorsan fölhívta Gálfalvit, értesítette, hogy a „rossz” vonattal érkezem. Ez a vonat valamikor késő délután indult, és teljesen üres volt, az én szerelvényemben csak én utaztam, meg a kalauz, akinek lelkére kötöttem, keltsen fel éjjel, ha elaludnék. De eléggé izgatott voltam ahhoz, hogy fönnmaradjak ezen az unalmasan zötyögő „szellemvasúton”.

Nem tudom pontosan, hánykor érkeztünk Kocsárdra, lehetett talán fél három. Az állomás teljesen sötét volt, egy kocsma kinézetű fényforrás kivételével, ahová nem volt kedvem bemenni. Hirtelen kivágódott a kocsma ajtaja, és kiröpült rajta (úgy láttam) egy tökrészes cigány atyafi, akivel nem törődött az a pár ember, aki járkált a sínek között. Egyiktől megtudtam, hogy melyik vágányon (teljes sötétben) áll benn a vásárhelyi vonat.

Felszálltam, az első fulkében még volt egy hely, öten ültek benne, mind románok. Ezt akkor tudtam meg, amikor a szerelvény elindult, és az utasok elkezdtek beszélgetni. Mivel én nem beszéltem Horea és Cloșca, illetve Eminescu és Caragiale dallamos nyelvét, próbáltam megtudni, az öt utas közül ki beszél más nyelven. Szerencsém volt, mert egyikőjük tudott egy kicsit németül, a másik meg egy kicsit oroszul. Így a két nyelvet keverve valahogy megértettük egymást. Szókasom szerint a helyi politikai viszonyok felől érdeklődtem, mire az utasok dühösen egymásnak estek, elkezdtek vitatkozni, az én véleményem egyáltalán nem érdekelte őket. Kilenc évvel voltunk a rendszerváltás után, de még mindig akadtak, akik a régi rendszert védték.

A legtöbb utas leszállt Szászrégenben, helyettük beszállt egy jól öltözött, elegánsnak mondható hölgy. Mivel Vásárhelyre utazik, rákérdeztem: – Beszél vélet-

lenül magyarul? Mire az, kicsit ijedten: – Honnan tudta, hogy magyar vagyok? Rövid szociológiai felvilágosítást elfogadta.

Fél öt-öt körül érünk Vásárhelyre. Az állomáson Gálfalvi Gyuri vár egy üveg pálinkával: – Ezt húzd meg, pajtás! Meghúszom, életemben még így nem ízlett pálinka. (Úgy látszik, ez kell a koczárdi utasoknak.) Gyuri taxival bevisz a hotelbe, ahol órákig alszom, mert csak késő délután lesz jelenésem a Kultúrpalotában.

Vásárhelyen már nem él ekkor Székely János, régi barátom. Jó ismerősöm még KAF, vagyis Kovács András Ferenc, a hihetetlenül változatos szerepjátszó költő, úgy emlékszem, vele ebédelünk, megbeszéljük-kielemezzük az újabb francia és angol-amerikai lírát. Eljön persze az estemre, de nem ő mutat be, hanem Gálfalvi Gyuri. Ritkán járhat Vásárhelyen olyan cambridge-i egyetemi tanár, aki magyar verseket ír, de mivel fönn ülök egy magas pódiumon, onnan nézek le a közönségre, érzékelem a köztünk levő távolságot. Felolvasok pár verset, de a hallgatóság még nem „melegedett be”. Végül előveszem újabb versemet, aminek a címe *Szamosközy rovást tesz*, és arról szól, hogy a hajdani erdélyi történetíró miért rejti rovásírásba lesújtó véleményét Rudolf császárról. Ez teljes sikert arat, gondolom, írhatta volna erdélyi költő is. Kolozsvárt már évek óta otthon vagyok, most – mint ahogy azt Láng Gusztáv írta –, angliai „kisebbségi költőt”, Vásárhely is befogad.

